

5

Pohotovostní zdravotní bratr mě vytáhl ze šuplíku a položil mě na vozík z ne-rezové oceli vedle dalších zdravotnických potřeb. Byl jsem sterilní a zabalený v plastovém sáčku. Vozík tlačil na operační sál. Lidé tam čistili všelijaké povrchy a kontrolovali vybavení. Byli napjatí. Ve vedlejší místnosti, která byla oddělena plexisklem, si muži ve zdravotnických pláštích drhli ruce.

Dovnitř vešel muž v pouštní uniformě s deskami v rukou. „Dobře, je teď ve vzduchu,“ oznámil. „PEDRO jej vyzvedl z jižního distriktu. Je to IED (improvizované výbušné zařízení, pozn. překl.) versus pěšák. Předchozí info stále platí. Jedna osoba, kategorie A. Identifikační číslo BA5799. Pohotovostní amputace pod levým kolenem, problémy s dechem a kritická ztráta krve. Už museli resuscitovat, možnost selhání plíce. Předpokládaný čas příletu je osm minut. Jakmile dostanu nějaké informace z vrtulníku, vrátím se.“

„Dobře, díky, Jacku,“ řekla nějaká žena. Měla na sobě modrý plášť a roušku kolem krku. „Připravíme se na přijetí. Kirsty, jak jsme na tom s plazmou a krví?“

„Dobře, plukovníku, nula pozitivní je připravena,“ zareagovala sestra, která právě kráčela na druhou stranu místnosti s dvěma sáčky žluté plazmy. „Ale otestuji ho, jakmile tady bude. V případě potřeby máme víc v ledničce.“

„Výborně. Přitáhni ty nástroje blíž, Time.“

Vozík, na němž jsem byl, se přiblížil k posteli.

„Vypadá to, že, až bude stabilní, budeme muset udělat CT. Doktor Richmond už je vzhůru?“

„Už je na cestě, plukovníku.“

Muž s deskami se vrátil zpátky. „PEDRO musel provést třikrát defibrilaci, momentálně nemají puls. Dám vám vědět, co je nového. Obávám se, že to nevypadá dobře.“

Napětí opustilo místnost. Jeden z mužů si z rukou strhl gumové rukavice a vyhodil je do koše. „Dalšího už ne.“

„Nevzdávejte to. Nikdo,“ zahlásila žena a sledovala hodiny.

Bylo ticho. Postel obalená zeleným igelitem zela prázdnotou. Jedna ze sester zmáčkla tlačítko na přístroji, který visel ze stropu. Jiná byla nakloněná nad skříňkou a kreslila si něco tužkou.

Muž s deskami znovu nakouknul skrz dveře.

„PEDRO stále nemá tep,“ řekl, „i když na chvilku jej prý měli. Jsou tady za dvě minuty.“

„Doufejme, že to zvládne. Klasický postup. Tep nebo ne, uděláme pro něj, co se dá. Time, ty bys měl vyrazit ven na příjem s ostatními.“

Muž vyrazil z umývárny, nasazoval si zpátky rukavice a zavazoval si plášť.

„Dobré ráno, Petere. Byl jsi informován?“ zeptala se žena.

„Zrovna jsem byl na operačním, Jack mi všechno řekl. Vypadá to, že to bude opět to samé.“

Čekání pokračovalo. Minutová ručička ťukala kolem dokola hodin nad bílou tabulí rozdělenou do černých políček a zaplněnou nejrůznějšími informacemi. A pak najednou v místnosti rostl vzdálený bzukot přibližujícího se vrtulníku, dokud nezačaly zdi provizorní budovy vibrovat. Tón se změnil, snížil se a pak už byl slyšet jen trvalý neměnný hukot.

„Jdeme na to,“ řekla.

*

DVOJITÉ DVEŘE SE S PRÁSKNUTÍM ROZEVŘELY A CHODBOU SE ROZLÉHAL zvuk spěchajících kroků a naléhavých hlasů, dokud do místnosti nebyla přinesena nosítka, na kterých jsi ležel ty. Muži a ženy se kolem tebe

seběhli. Jeden z nich nad tebou držel vak s tekutinou a další měl na hlavě helmu se zatemněným hledím a znakem s hvězdami a pruhy.

„Je to šedesát na třicet,“ oznámil, „při převozu jsme mu dali čtyři šoky. Dali jsme mu injekci adrenalinu.“

„Jak je na tom teď?“

„Zdalo se mi, že byl na vteřinu při vědomí, když jsme přistávali, ale teď je zase mimo. Na místě žádný morfin, protože měli podezření na selhání plic. Ještě nebyl čas intubovat.“

„Dobře, co nejrychleji intubujeme, Time,“ řekla žena.

Zvedli mě a strhli ze mě igelit. Nějaký muž ti do krku zavedl laryngoskop a další ti zvrátil hlavu dozadu. Jazyk ti visel ven a já jsem byl naveden přímo do tebe. Měl jsi v ústech špínu a stéblo trávy. Sjel jsem po laryngoskopu, který mě navedl dovnitř. Prodral jsem se tebou, pásl jsem se na tvém hrtanu, prošel jsem kolem tvé hlasivkové štěrbině a dolů tvou průdušnicí, dokud jsem nedosáhl vstupu do tvých plic. Jedna z nich byla menší a zhroutilá. Sestra nafoukla mou manžetu, která se roztáhla a udržela mě v tobě.

Trubice ve tvaru T byla pevně nasazena tam, odkud jsem ti vyčníval z úst, a pak napojena na mechanický ventilátor. Byl jsem nyní součástí systému. Byl jsem uvnitř tebe, na pokraji tvých plic. Byl mnou vtlačen vzduch bohatý na kyslík a já jsem za tebe začal dýchat.

Byl jsi pokrytý prachem. Jeho tenká vrstva ti zakrývala obličej jako duch. Tvé oblečení bylo kvůli němu bledé až na místa, která byla ztmavena krví, nebo byla odtrhnuta. Od pasu dolů jsi byl nahý a na bílé kůži tvých stehů byly skvrny a červené otisky prstů.

„Dejme ho hned na stůl. Plná prohlídka, okamžitě.“

Přinesli nosítka k prázdné posteli a unisono tě na ni přeložili, po čemž na nosítkách zůstalo lepkavé tratoliště. Byl zavěšen vak s plazmou.

Chybělo ti levé chodidlo a z lýtky ti vyčnívaly části kosti. Tvá pravá noha byla podél své vnitřní strany rozevřena a ve zranění jsi měl natklé rány, které oproti tvé pokožce působily lepkavě. Tvé pravé lýtko bylo pryč. Obě tvé paže byly proděravělé a krvácely. Tvůj levý malíček

visel jen na svalu. Ve svém tříse jsi měl čistou lesknoucí se ránu, ze které tříštila krev. Varle ti rozervaně viselo, bylo deformované a k nepoznání.

Žena se pohybovala okolo nosítka a pak se nad tebou naklonila. „Dobře, připravme ho, jak nejrychleji to půjde. Kirsty, otestuj mu krev. Kolik jednotek tekutin už měl?“

„Jednu dostal už na místě, madam,“ odpověděl muž v helmě, „a od té doby jsme mu dali ještě tři.“

„Dobře, zavedeme kanyly.“

Žena stála opodál a pozorovala. Ostatní pracovali na tobě. Odstříhli ti tvé zbývající oblečení a zkontrolovali tvé nahé tělo. Utřeli a očistili tě a zalepili ti oční víčka. Na hrud' ti nalepili elektrody, přístroj nad tebou třikrát zapípal a pak ještě jednou před tím, než se usadil do svého rytmu.

„Tachykardie. Šedesát na třicet. Slabý,“ oznámil jeden z nich.

„Krevní výsledky hotovy, je nula pozitivní. První testy ukazují hemoglobin na šestce.“

„Dobře, Kirsty, dejme mu ještě dvě jednotky, a to hned.“

Přístroj nad tebou začal pípat.

„Klesá krevní tlak,“ řekla sestra.

A pak v místnosti zablikal a zahlásil jasný a neměnný tón jiný přístroj a všichni se k tobě seběhli a přitlačili k tobě malý vozík.

„Defibrilátor,“ požadovala žena a sáhla po elektrodách.

Byl jsem uvnitř tebe a cítil jsem, jak se mi vzdaluješ, když se ti zastavilo srdce. Gel byl nanesen na elektrody, které o sebe ta žena začala otírat a pak ti je položila na hrud'.

„Pozor,“ zvolala žena pokaždé mezi jednotlivými šoky tvého těla, a když námi projela elektrina, cítil jsem, jak se tvá hrud' kolem mě prudce otřásá.

„Prosím, bože,“ řekla jedna sestra.

Ale tvé srdce se znovu pohnulo – a pak zase – a krev se začala prolévat tvými plicemi a na monitoru se opět objevila linka s hroty.

VRÁTILI SE ZPÁTKY KE SVÉ PRÁCI. STÁLE JSI PŘÍLIŠ KRVÁCEL, TAKŽE UDĚLALI vertikální řez podél žaludku kolem tvého pupíku. Vešli do tebe

s kovovými svorkami a zabránili krvácení z tvé femorální tepny. Odstranili škrtidlo a vyhodili jej do chirurgické nádoby. Sestra ti do penisu zavedla hadičku.

Jakmile byli přesvědčeni, že jsi stabilní, odvezli nás z místnosti chodbou pryč. Umístili tě do snímacího zařízení, které okolo nás zabzučelo. Doktoři a sestry zírali na monitory a odhadovali škody. Pak tě odvezli na operaci.

Pracovali na tvém levém pahýlu, očišťovali jej od zeminy a nečistot, které do tebe při výbuchu napadaly. Veškerou svou soustředěnost směřovali na tebe a pomalu tě přiváděli zpátky. Pro ně jsi nebyl kompletní, byl jsi jen rána, která se musela zavřít, hodnota na obrazovce, kterou museli sledovat, nebo vak krve, který potřeboval vyměnit.

Chirurg od tebe poodstoupil, ve světle žárovky zamrkal a podíval se na svůj tým. „Dobře. Je stabilnější. Krvácení se teď zastavilo v obou nohách,“ řekla. „Pohotovostní amputaci levé nohy pro teď necháme tak, jak je. Ale bojím se té obnažené femorální artérie v pravém stehně. Na tom budu pracovat s Lisou. Jsi s jeho stavem spokojený, Petere?“

„Ano, Gill.“

„Dobře. Můžeš se postarat o ta zranění na pažích? Taky se chci podívat na to zranění levého předloktí. Obávám se, že mohlo způsobit poškození nervů. Pokud jsi tedy ochotný začít i s tím.“ Pohlédla na muže vedle sebe. „Time, myslím, že budeme muset odstranit i ten malíček. A pak to zašít, jestli ti to nevadí. Ten je poslední z jeho problémů.“

„Ano, plukovníku,“ odpověděl a šel si znovu vydrhnout ruce.

„Jakmile bude všechno tohle hotové, budu se chtít znovu podívat na to třísko. Pravděpodobně budeme muset udělat orchiektomii a chci to udělat pořádně. V tomhle ohledu měl neuvěřitelné štěstí.“

PO NĚKOLIKA DALŠÍCH HODINÁCH BYLI MÉNĚ USTARANÍ. KDYŽ SI CHIRURGOVÉ protahovali záda, ostatní přítomní mluvili mnohem klidněji. Jedna žena nakonec napsala několik poznámek do desek a dva lidé podali léky.

Stále jsem byl v tobě, stále jsem za tebe dýchal. Tvůj hrudník se zvedal a klesal se směsí plynů, které mnou byly vtlačeny dolů do tebe. Tvé paže a spodní část těla byly zakryty bílými obinadly a vyčnívajícími trubíčkami, které odváděly hnis z tvých ran. Žlutý jód ti zbarvil pokožku a černý inkoust pod obvazy naznačoval, kde byly načrtnuty řezy. Zakrývala tě modrá pokrývka.

Byl jsi převezen do pokoje s dalšími muži se stejnými tubusy, jako jsem byl já, které držely jejich nevědoucí ústa otevřená. Ani jeden z nich nebyl při vědomí. Byli nehybní až na jejich zvedající se a klesající hrudníky, jejichž tempo udávaly přístroje. V místnosti byla tma, v rohu rachotila klimatizace a nad každým tělem blikaly monitory. I tato těla byla zohyžděna a nezaplňovala postele tak, jak by měla. Zelené přikrývky byly ploché v místech, kde měly být končetiny.

Sestry se pohybovaly mezi postelemi a připravovaly se na přesun. V tom zapípal a červeně zablikal nějaký přístroj, sestry a další lidé se kolem něj seběhli a přístroj začal vydávat jednoduší tón. Byl přivolán vozík s resuscitátorem. Byli hektičtí, následně frustrovaní a nakonec beznadějní. Postel byla odvezena a již se nikdy nevrátila.

Tvůj stav je těšil. Změnili dávkování léků, avšak stále tě ponechávali v umělém spánku a přesunuli tě do jiného pokoje, kde tě připravili na převoz. Sestry, které se o tebe staraly, něco psaly do tvých záznamů a měly z tebe dobrý pocit, i když tě vlastně nikdy nepoznaly.

Dovnitř vešel muž v bojové uniformě se zeleným baretem zmačkaným v ruce. Byl šokován deformovanými těly v postelích seřazených u zdi a jejich nehybností. Seděl u tebe a řekl ti několik slov, ale zněl rozpačitě. Než odešel, poplácal tě po ruce. „Zůstaň silnej, kamaráde,“ pošeptal.

Později dorazil tým doktorů a sester, který stál za každou postelí, listoval deskami a díval se na rentgeny. Pohybovali se po pokoji, dokud nestáli přímo u tebe.

„Je dostatečně stabilní na převoz. Měl by zůstat v umělém spánku.“

„Musíme ho dostat zpátky. Ta zranění na pravé noze budou brzy potřebovat plastického chirurga.“

„Než odjede, uděláme nové krevní testy. A zvyšte mu dávku sedativ na ten let.“

„Dobře, dostaňme ho na dnešní let. Myslím, že je to letecká podpora týmu Bravo. Dají jim dva v bezvědomí a tři chodící.“

Přesunuli se k vedlejší posteli. Jeden z nich zůstal u tebe a zapisoval si výsledky z přístroje nad tebou. Sestra posunula kolečkem na mechanickém ventilátoru a směs plynů, jež mnou procházela, se změnila. Přimáčkla zkumavku na kanylu, která ti visela ze zápěstí, a naplnila ji krví. Nebyla ale tvoje, byla kombinací z osmi jiných lidí.

TÉ NOCI JSI BYL PŘIPRAVEN NA PŘEVOZ. PŘIŠLI DOKTOŘI I SESTRY A MLUVILI o tvých zraněních. Tranzitnímu týmu pověděli všechno, co mohli, každický detail, který způsobil tvou křehkost, a riziko toho dostat tě domů. Pak se do toho pustili s nacvičenou zdatností. Můj konec byl vytažen z mechanického ventilátoru a zastrčen do přenosné jednotky. Stáli kolem tebe a sestry bez dechu řekly „Na tři: jedna, dvě, teď“, a opatrně tě přenesly na novou postel.

Nový tým tě vyvezl ven modrou chodbou směrem ke dvojitým dveřím. Měli naspěch a byli profesionální. Starali se jen o následujících deset hodin. Museli se ujistit, že tě dokážou dostat do bezpečí a předat tě jinému týmu, který by mohl udělat mnohem víc než tě jen udržet naživu.

Opustili jsme klimatizovanou budovu a v pouštním přítmí jsme byli odvezeni do sanitky. Jeli jsme v ní několik minut a sestra vedle nás sledovala přístroje a kontrolovala tvé hodnoty. Když jsme zastavili, otevřely se zadní dveře a my jsme byli vytaženi přímo pod blyštivý obdélníkový vchod letounu. Jeho motory pískaly a světýlka na obou křídlech blikala. Vzduch byl rozvířen zahřívajícími se tryskami a rozčepýřil jemné vlasy na tvém čele. Vytlačili nás nahoru po rampě do zadní části trupu letadla a tvou postel zabezpečili kotevními úchyty v podlaze.

Objevila se další nosítka a i ta byla upevněna. Pak na palubu vstoupili muži s berlemi, se zavazánými pažemi, či s obvazy přes oko, a zdravotníci jim pomohli usadit se do sedadel blízko přední části letadla. Zvuk

motorů se utiřil, když se zadní dveře zvedly a uzavřely. Tranzitní tým se pak pohyboval mezi postelemi a kontroloval, zda jsou sedativa a hodnoty pacientů vyhovující. Letoun se rozjel po letišti a pak vzlétl.

Cestoval jsi šest a půl tisíce kilometrů, ale nemusel ses tím zabývat. Byl jsem součástí systému tubusů, ventilů, tlakoměrů a obrazovek poháněných mikročipy, na který dohlíželi lidé a který ti měl být životní podporou.

Letoun přistál a zadní dveře se otevřely.

Příletová dráha byla mokrá a svisle pruhovaná modře a červeně blikajícími odrazy, které přicházely od řady vozidel čekající na nás. Bylo zde mnohem chladněji. Reflexní bundy lidí utíkajících směrem k zadním dveřím zářily ve tmě. Když s námi tým klusal k sanitce, kolečka nosítek se na zemi zatřepotala. Padající déšť se oproti kamenné obloze změnil na bílé provazy. Navezli nás do sanitky a dveře se za námi zavřely.

Jak jsme se rozjeli, zářila skrze okno modrá. Vozidlo brzy zpomalilo a začalo zahýbat kolem rohů. V oknech sanitky nyní byla barva žlutých pouličních světel. Siréna změnila rytmus a tón, my jsme se zakymáceli ze strany na stranu a pak zase zrychlili.

Siréna ztichla a my jsme zastavili. Dveře se otevřely a s bouchnutím se zase zavřely. Zazněl křik a pak jsme byli vytaženi ven. Kolečka nosítek spadla dolů pod nás, načež jsme byli odvezeni do nové budovy skrze skleněné automaticky se otevírající dveře a běžovou chodbou s bezpečnostními upozorněními a seznamy oddělení. Po cestě se seznamy měnily, ale podle ukazatelů jsme stále mířili na jednotku intenzivní péče. Zahýbali jsme za všemožné rohy, dokud nějaký muž nenatukal na displej kód a neprůhledné skleněné dveře s nápisem *JIP* se otevřely. Zastavili jsme u postele.

Přijímací tým tam už čekal a napojili tě na nový systém trubek, drátů a tubusů. Přístroje zablikaly a zobrazily tvé hodnoty a já jsem byl zastrčen do nového ventilátoru.

A pak od nás tým vzdušné podpory odešel. Vypadali unaveně. Když vycházeli posuvnými dveřmi, položil jeden z nich druhému ruku kolem ramen a usmál se.

Rozhodli se pro operaci, a tak jsme byli odvezeni na operační sál s bíle vykachlíčkovanými zdmi. Odstranili obvazy a z tvých ran na stůl vytekla špína a hnis. Očistili ti tělo, odstranili mrtvé a odumírající části, které jsme již nemohli nadále udržet naživu. Vyčistili infikované oblasti a odeslali vzorky krve. Plastiční chirurgové udělali rozhodnutí a začali na tobě pracovat.

Po čtyřech hodinách nás odvezli zpátky na JIPku. Sestry tě znovu umyly. Tvá kůže zežloutla a hlava ti spočívala v nepřírozeném úhlu.

Jakmile byly sestry se svou prací spokojeny, skleněné dveře se otevřely a doktor dovnitř přivedl muže a ženu, kteří na sobě neměli zdravotnické oblečení. Byli provedeni oddělením, dokud nestanuli vedle tvé postele. Muž se na nás podíval odhodlaně. Žena v ruku svírala červenou kabelku a vypadala vyčerpaně a šokovaně. Mužova ruka tu její pevně držela po mém boku a zmáčkl ji nyní ještě silněji. Doktor o tobě začal mluvit a představil je týmu, který se o tebe staral.

Zůstali tady velmi dlouho – a řekli toho velmi málo – ale když se doktor vrátil, řekl jim, že by se měli jít opravdu vyspat. A my jsme byli zase sami.

Vrátili se ještě několikrát, seděli vedle tebe a čekali. Pokaždé, když se nikdo nedíval, se ta žena dotkla tvé ruky. Bála se, že dělá něco špatného, nebo že by ti mohla ublížit. Často, když jsme byli odváženi na operační sál, se za námi dívali. Cítili se bezmocní. A vždycky tam byli, když jsme se vrátili zpátky.

*

SEDM DNÍ A ŠEST A PŮL TISÍCE KILOMETRŮ POTÉ, CO JSEM DO TEBE BYL vsunut, ses změnil. Nečekali to, ale tvé oči zamrkaly a tvůj jazyk se mnou začal bojovat, když ses začal dusit okolo mého tubusu. Zkoušel jsi mě vytlačit a bál ses, že se topíš. A když se ti v náhlé panice rozbušilo srdce a přístroje nad tebou se poplašeně rozpípaly, sestry k tobě okamžitě přiběhly.

Byli přivoláni doktoři, aby tě prohlédli. Můj balónek byl vypuštěn a opatrně mě z tebe vytáhli. Když jsem míjel tvé zuby, byl jsi zmatený a něco jsi mumlal. Zůstal jsem ležet na stole a ten muž a žena byli přivedeni zpět, aby mohli být s tebou. Chytla tě za ruku.

Poznal jsi ji a věděl jsi, jaký je tvůj vztah k nim oběma.

Nějaká sestra mě zvedla, šlápla na pedál odpadkového koše a vyhodila mě do žluté tašky pro chirurgický odpad.

Již jsem nebyl nadále tvou součástí.